

چرا معماری کویری و بومی، مدنظر نماسازی شهرداری و نظام مهندسی نیست؟

ساختمان سازی بر پایه فرهنگ و اقلیم سیرجان

حسام الدین اسلاملو

گزارش

خانه های ساخته شده از آجر بیسکوییتی را در زمستان به سختی و با کلی مصرف انرژی گرم می کنی.

در تابستان ها نیز وقتی از نماهای شیشه ای راه پله های ساختمان های بلندمرتبه در سیرجان گذر می کنی، انگار توی تنوری! تعجب می کنی که واقعا سازندگان این سازه ها وارث معماران سازنده بادگیرها و یخدان ها هستند؟ قطعاً نه. آن ها فقط یک نمای غربی را کورکورانه از شهری مه گرفته و همیشه ابری مثل لندن کپی کرده و در سیرجان اجرا می کنند!

فضای شهری و زیبایی آن یکی از مهمترین نکات در شهرسازی است. شهرهایی که نمای بصری مناسبی دارند، انرژی مثبت به شهروندان و مسافران خود منتقل می کنند.

در واقع نمای بصری شهری، هویت یک شهر نمایانگر پیشینه و فرهنگ آن دیار است. اهمیت نما از آنجا بیشتر مورد توجه واقع می شود که می تواند فرهنگ ساز و حتی آینده ساز یک شهر و یا حتی یک کشور باشد.

بحث چگونگی کنترل و شکل دادن به نماهای شهری از مباحث مناقشه برانگیز در مدیریت منظر شهر به شمار می رود. نمای شهری از مجموعه نماهای مشرف به فضای عمومی به دست می آید و به نوعی ترکیبی از اجزای متفاوت است که بر اساس اتفاقاتی که در خیابان ها و معابر می افتد، شکل می گیرد. در واقع هر یک از نماها در شهر نشانه وضعیت اقتصادی و اجتماعی سازنده و نحوه تفکر و نگرش او به مسائل مختلف است.

اما متأسفانه باید از نماهای مختلفی که در شهر سیرجان در طول این سال ها به وجود آمده اند اعلام نارضایتی کرد. نماهای مختلفی به تازگی در این شهر سربرآورده اند که مناسب این منطقه نیستند. به عنوان مثال نماهای آلومینیومی در فصول مختلف سال از جمله تابستان ها بسیار گرم است و حیواناتی از جمله موش ها در زیر این نماها جای می گیرند و باعث از بین بردن و تخریب ساختمان ها می شوند.

یا نماهای رومی که در ظاهر شاید زیبا به نظر برسد اما همچگونه تناسب و همخوانی با این شهر و فرهنگ این شهر ندارد. همه این ها در

شهر زیاده شده است. شهرداری می تواند در هنگام اخذ پروانه اجازه ندهد متقاضی هر نمایی را دوست دارد بزند بلکه می تواند با نظارت دقیق توسط مهندس ناظر یک نظم و قاعده قانونی در شهر ایجاد کند و این بی سختی را کنترل کند و از چهل تیکه شدن شهر جلوگیری کند. اما متأسفانه هیچ توجهی ندارد و هرکسی هرچه دوست دارد انجام میدهد.

رشد نامتوازن و تجمل گرایی

بیشتر ما زمان قابل توجهی در شبانه روز را در فضای شهری خارج از خانه سپری می کنیم و این می تواند حداقل دلیل برای محقق بودن تمای شهروندان در باب نماهای شهری باشد. متأسفانه با رشد نامتوازن تجمل گرایی به دور از بالندگی و نمو فرهنگی و اجتماعی، شاهد اجرای نماهایی در شهر سیرجان بوده ایم که هیچ سختی با فرهنگ و اقلیم سیرجان نداشته است و تنها با الگو برداری کورکورانه، زمینه را برای ناهنجاری های بصری شهر فراهم کرده اند. اجرای بی رویه نماهای آلومینیوم، استفاده از شیشه در بلند مرتبه سازی ها و این اواخر نماهای سنگی رومی که با روح معماری ایرانی هیچ سختی ندارند.

مزایا و معایب نمای آلومینیومی

آلومینیوم یکی از پرکاربردترین های مواد متریکال ساختمانی باشد که در نمای ساختمان بیشترین کاربرد را دارد و در زیباسازی نما بسیار موثر است و با این وجود از معایب بسیاری نیز برخوردار است، با توجه به ضخامت بسیار کم ورق آلومینیومی در برابر شرایط جوی نا مطلوب شکل اولیه خود را از دست داده و بعد از گذشت زمان کوتاهی تغییر شکل می دهد. از دوام و استقامت خوبی برخوردار نیست.

چرم پذیری نمای کامپوزیت نسبتاً بالا بوده زیرا این نما از فلز آلومینیوم با رنگ کوره بوده که این خود از ایرادات وارده به این نما از جهت جذب ذرات معلق در هوا می باشد.

ناسازگار بودن نمای سنگ رومی با اقلیم کویری یکی از انواع نمای ساختمان نمای رومی است. این نوع نما که از دسته نماهای سنگی محسوب می شود در سال های اخیر در ایران با استقبال بسیار بالایی مواجه شده است. جدای

از اینکه سبک معماری و نمای رومی ساختمان ها با فرهنگ ایرانی سازگار نیست و نباید باعث ترویج آن شد، هر گونه نمای سنگی با اقلیم کویری سیرجان ناسازگار است.

زیرا به دلیل اختلاف دمای شب و روز در کویر، سنگ دچار شوک شده و ترک می خورد و در نهایت از کلیت بدنه ی ساختمان جدا شده به گوشه ای می افتد. این موضوع را همه ی ما بارها دیده ایم و اما عجیب آنکه با وجود این همه هزینه باز همین تجربه ی شکست خورده را تجربه می کنیم و دست بردار هم نیستیم! حتا دیده شده مراجعی مثل شهرداری که خود به نوعی نقش ناظر را دارند در ساختمان های

